

TMMOB'İN SORUMLULUĞU

Melih ALGAN
Jeolojik Mühendisi

Bugün yazık ki kamu yararının uzun vadede koruyacak bağı insiz bir mekanizma yoktur. Bu anlamda meslek örgütlerimize ve özellikle TMMOB'ye büyük sorumluluk düşmektedir.

Memleketimiz, nüfusu ile birlikte Bülgeleşme.51 ve sorunlarının da ^Hızlı ve gırsız büyüdüğü bir sifPJ aşamaktadır. Bunun kaçınılmaz çelişik sonuçları hayatın hemen hemen tüm yönlerinde "sosyal yaşamda, ekonomide, iş hayatında, eğitimde, bilimde ve sanatta" olanca açıklığı ile izlenebilmektedir. Nerede ise yüzlerce yıl gerilerde kaldığı sanılan bir sürü anlayış adeta yeni keşfedilmişçesine medyanın (!) penceresinden günlük hayata aktarılırken, dengesizliğin kendi ürettiği gereksinimler ile ilgili çözümlerin aranması, bulunması ve uygulanmasının da rantların, çıkarların, her düzeyde yağmaların birbirine karıştığı böyle bir ortamda gündeme gelmesi ayrıca yeni sorunlara ve kayıplara kaynaklık etmektedir.

Birkaç cümle ile yukarıda değinilen ortamı örneklendirmek gerekirse, bir gereksinim için düzenlenmiş, bir bölgenin nüfus baskılan altında sosyal, politik, ekonomik çıkarlar, rantlar kargaşası içerisinde yağmalanması, bunun sonucu o alanın gereksinimleri karşılayamayacak hale gelmesi ve durumu kurtarmak için gereken çözümlerin de doğal

olarak aynı anlayışla ele alınarak kamu sırtından yeni çıkar alanları, yolsuzluk zeminleri hazırlaması bu kısır döngünün tipik bir örneği olarak gösterilebilir. Bu gün bu döngüyü büyük şehirlerimizde, özellikle İstanbul'da kent yaşamının tüm yönlerinde görmek olasıdır. Kendi yaşam alan ve kaynaklarını bir şeyler kazanmak ya da sadece daha iyi yaşamak için tahrip etmek bu tahribatı; telafiye çatışırken yeni tahribatlar yaratmak ve bunun bir türlü farkına varamamak esasen psikolojide, iyi bilinen bir olgunun sosyal karşılığından başka bir şey değildir.

Kuşkusuz bu gelişmelerin tüm meslekî etkinlik alanlarını etkileyen özellikle mühendislik disiplini yakından ilgilendiren yönleri söz konusudur. Gerçekten de büyük şehirlerimizde son yıllarda gündeme gelen gerek ulaşım gerekse de altyapı ile ilgili büyük projeler, îmar, çevre düzenleme, çevre toruma girişimleri tüm mühendislik disiplinlerinin yanı sıra jeoloji mühendisliğinin de doğrudan ya da dolaylı ilgi alanlarında da önemli gelişmelere neden olmaktadır. Bugün bu projelerde çok sayıda

YORUM

meslektaşlarımız görev yapmakta böylece bir yandan mesleki bilgileri ile katkıda bulunurken diğer yandan bu bilgileri tamamlayan ve belli bir bütünlüğe yönelten deneyimler kazanmaktadır. Mühendisliği * "bilgi birikimi deneyim ve insan yaratıcılığını kullanarak malzeme ve ortamdaki fayda üretme sanatı!" olarak anlarsak böyle bir bütünlüğün JEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ için ne denli önemli olduğu açıktır. Sadece ülkemizde değil gelişmiş birçok ülkede de öncelikle yeraltı yapılaşması gereksinimi ve doğadan yararlanabilmek için doğal süreçleri anlamak gereği jeoloji mühendisliğini giderek daha çok modern yaşamı anlayışının içine sokmaktadır. Ancak burada üzerinde durulmak istenen konu bu değildir. Daha da önemli olan bu gelişmelerin bilinçli olarak izlenmesi ve meslekî sorumluluklar çerçevesinde hareket edilmesidir. Bir süreden beri arka arkaya süper projeler, mega projeler adı altında kısa hazırlıklar ile ortaya atılan görüşler türemeye başlamıştır. Diğer yandan uzun süreçlerde projelendirilmiş çalışmalar ya uygulamalarda dejenere ediliyor ya da rafa kaldırılıp yerine çubuk(!) projeler ortaya çıkabiliyor. Önemli yatırım projelerini uygulayan kurumlar bir tarafta kazandıkları deneyimleri diğer uygulamalara aktarmakta anlaşılmaz (!) bir şaşkınlık sergiliyorlar. Bazı projelerin nereden çıktığı, hangi aşamalardan geçtiği ise belli değildir. İstanbul'da 1980'li yılların başlarından son aylara kadar kanalizasyon amaçlı yirmi kilometre uzunlukta tünel açılmıştır.. Bu tünellerde değişik kazı mekanizasyonları uygulanmış, yerleşim merkezleri altında tünel çalışmaları yapılmıştır, işveren kendi bünyesinde olan son derece

deneyimli personelden benzer bir proje olan İstanbul Metro Projesinde ne yazık ki yararlanmamaktadır. Sonuç olarak günlük hayatımızın kolaylaşması, insanca yaşama ve gelişmeye yönelik gibi görülen proje ve çabalarla, plansızlık ve denetimsizlik yüzünden zaten güçlükle elde edilen kamu kaynakları savurganca tüketilmektedir.

Yakın bir gelecekte büyük kentlerde gündeme gelecek birkaç konuyu da kısaca ele almakta yarar vardır. Sıvı atıklardan sonra katı atıkların da ıslahı ya da izolasyonu muhtemelen gündemin ön sıralarına tırmanacaktır. Diğer yönterr.- irin yarışıra bu atıkların yer altında toplanması kavramı mesleğimizi yakımdan ilgilendirmektedir. Ulaşım ve kanalizasyon çalışmaları daha uzun bir süre gündemde kalacağına benzemektedir. Çabucak projelendirilip uygulanan otoyol ve köprü çalışmalarında izlenen çabukluğun neredeyse hepsi yap-boz oyununa dönen toplu taşıma sistemlerinde uygulanmama gerekçeleri artık hiç değilse mühendislik kamuoyunca ısrarla takip edilmelidir. Sıvı atıkların dışarıya teknik çalışmaları artan ölçülerde denizlere ve deniz tabanlarına

insanca yaşama ve gelişmeye yönelik gibi görülen proje ve çabalarla, plansızlık ve denetimsizlik yüzünden zaten güçlükle elde edilen kamu kaynakları savurganca tüketilmektedir

kaydırmaktadır. Yerleşimi merkezleri ve yakınlarında boru, kablo, doğalgaz hattı döşemelerinde, özellikle yol, demiryolu, nehir ve deniz geçişlerinde uygulanacak yeni yöntemler (yatay sondaj, boru itme vs.) mesleğimizi de ilgilendiren gelişmeler arası nete sayılabilir. Bütün bu gelişmelerin plansız, hesapsız ve en önemlisi denetimsiz projelendirilmeleri, yürütülmeleri yine kayıplara yanlışlara, spekülasyonlara zemin hazırlayacaktır.

Başlangıçta belirtilen kısır döngü, sistemin kaynaklarının sürekli olarak iç dengelere yönelik tüketimi nedeni ile kör bir kuyudur. Bir diğer deyişle kaynakların hesapsız kitapsız acele kullanılması her defasında hemen onarılması gereken yeni dengesizliklere neden olduğundan büyümeye, gelişmeye bir türlü kaynak ayrılamaz. Kısırdöngü ancak kaynakların, hastalığın sebebine yönelmek yerine ağynı kesmek için alle acele ağır kesici almak gibi geçici çözümler yerine (İstanbulun Köprüleri buna örnek verilebilir) planlı ve stratejik çözümlere yönelmek sureti ile kırılabilir.

Bugün yazık ki kamu yararını uzun vadede koruyacak bağımsız bir mekanizma yoktur. Bu anlamda meslek örgütlerimize ve özellikle TMMOB'ye büyük sorumluluk düşmektedir. Örgütlenme yapısı, diğer kurumlarımıza nazaran gelişmiş demokratik özellikleri ile ve hepsinden önemlisi eğitimden, uygulamadan, kamu ve özel sektörden, değişik gruplardan oluşan geniş bir kesime dayanmasından dolayı gerek içeriye bazı çıkar guruplarına ve gerekse dışarıya önemli bir kaynak kaybına neden olan bu gediği tutabilecek tey aday TMMOB'dir.